

Sygn. akt III AUa 531/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt VII U 1692/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I oddalił odwołanie R. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 19 września 2013 r., w punkcie II odrzucił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 20 kwietnia 2013 r., a w punkcie III zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Wnioskodawca R. K., urodzony (...), w dniu 14 listopada 2008 r. po raz pierwszy złożył u strony pozwanej wniosek o emeryturę. W związku z tym organ rentowy decyzją z dnia 4 grudnia 2008 r. przyznał mu emeryturę od 1 listopada 2008 r. Jednocześnie z uwagi na fakt, że ubezpieczony pracuje od dnia 2 kwietnia 2002 r. w Urzędzie Marszałkowskim we W., organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia wobec nierozwiązania stosunku pracy.

Pismem z dnia 18 marca 2013 r. wnioskodawca zwrócił się do strony pozwanej o doliczenie stażu pracy oraz przeliczenie podstawy wymiaru. Decyzją z dnia 20 kwietnia 2013 r. organ rentowy przeliczył od 1 marca 2013 r. emeryturę z informacją, że świadczenie nadal podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

Pismem z dnia 12 września 2013 r. wnioskodawca, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., zwrócił się o wypłatę emerytury z równoczesnym jej wyrównaniem od lutego do sierpnia 2013 r., tj. od ukończenia 65 roku życia.

Decyzją z dnia 19 września 2013 r. organ rentowy przeliczył i podjął wypłatę emerytury od 1 września 2013 r., powołując się w tym zakresie na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 19 września 2013 r. podlegało oddaleniu. Sąd ten wskazał, że wyrokiem, na który powołuje się wnioskodawca, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. z 2013.1440 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16.12.2010 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Z treści cytowanego wyroku wynika, że zakwestionowanie wskazanych w nim przepisów prawa ma charakter ograniczony tylko do określonej kategorii osób, co oznacza, że stwierdzenie ich niekonstytucyjności ma charakter częściowy.

Sąd pierwszej instancji uznał, że w stanie faktycznym sprawy wnioskodawca nabył prawo do emerytury od 1 listopada 2008 r., a wobec tego, że był cały czas zatrudniony w Urzędzie Marszałkowskim we W., organ rentowy zawiesił wypłatę tego świadczenia na podstawie obowiązującego wówczas art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd wskazał dodatkowo, że nawet emerytura przyznana po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji uprawnienia do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia. Prawo do emerytury wcześniejszej nie wygasa, a w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy (por. uchw. SN z dnia 14.06.2006 r., I UZP 3/06 OSNP 2007/1-2/22, wyrok SA we Wrocławiu z 28.06.2012 r., III AUa 430/12 LEX nr 1217820).

Analiza powyższych okoliczności faktycznych, zdaniem Sądu Okręgowego, prowadziła do wniosku, że odwołujący nie mieści się w kręgu osób, w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16.12.2010 r. Jakkolwiek ubezpieczony prawo do wcześniejszej emerytury nabył przed datą 1 stycznia 2011 r., jednak w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązujący do dnia 07.01.2009 r. stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Sąd Okręgowy wskazał, że taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że "obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury

- nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.", a więc po uchyleniu cytowanego wyżej art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego powołaną już wcześniej ustawą z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie należy do kręgu osób, których dotyczy wyrok TK, ponieważ prawo do emerytury nabył po raz pierwszy z dniem 1 listopada 2008 r. Zatem w tym zakresie roszczenie wnioskodawcy o wyrównanie emerytury za sporny okres zawieszenia emerytury od lutego do sierpnia 2013 r. nie jest zasadny.

Co do odwołania od decyzji z 20 kwietnia 2013 r. Sąd uznał, że podlegało ono odrzuceniu, z tego względu, że wnioskodawca złożył od niej odwołanie dopiero 17 października 2013 r., a więc 6 miesięcy po jej wydaniu. W związku z powyższym, zdaniem tego Sądu, należało uznać, że odwołanie nastąpiło po znacznym upływie ustawowego terminu. Wyjaśnienia wnioskodawcy, że nie odwołał się od decyzji organu rentowego z dnia 20.04.2013 r., gdyż nie znał uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie stanowią okoliczności usprawiedliwiających w niniejszej sprawie i nie zmieniają faktu, że odwołanie zostało złożone znacznie po terminie.

Apelację wywiódł wnioskodawca, zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego uchylenie.

Wskazał, że wyrok jest niesłuszny, bowiem pominięto, że istotą złożonego przez niego odwołania było nieprzyznanie mu emerytury od lutego 2013 r. z tytułu ukończenia 65 lat i wykazania ponad 50 – letniego stażu pracy, a także nieuwzględnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. Skarżący wskazał ponadto, że Sąd Okręgowy w ogóle nie odniósł się do decyzji ZUS z dnia 14 stycznia 2009 r., mocą której, w ocenie wnioskodawcy, ostatecznie przyznano mu prawo do emerytury. Tym samym, to właśnie ta decyzja, a nie z 2008 r. winna być brana pod uwagę, przy ocenie, czy znalazł się w kręgu osób, o których mówi orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Niezależnie od podniesionych w apelacji przez wnioskodawcę zarzutów nie ma wątpliwości, że słusznie Sąd Okręgowy odrzucił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 20 kwietnia 2013 r.

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Konsekwencją niedotrzymania powyższego terminu jest - stosownie do treści art. 477⁹ § 3 k.p.c. – obligatoryjne odrzucenie odwołania dokonywane przez sąd. Odstąpienie zaś od odrzucenia odwołania dopuszczalne jest jedynie przy kumulatywnym zaistnieniu dwóch przesłanek, a mianowicie: gdy przekroczenie terminu nie jest nadmierne oraz gdy nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony. Przesłanki upoważniające sąd do nieuwzględnienia przekroczenia terminu mają charakter ocenny i zależą od całokształtu okoliczności sprawy. Powinność ich wykazania spoczywa na wnoszącym odwołanie. Oznacza to, że w przypadku, gdy do sądu wpływa odwołanie od decyzji organu rentowego, złożone z przekroczeniem terminu określonego w art. 477⁹ § 1 k.p.c., sąd winien zbadać, czy przytoczone przez wnioskodawcę okoliczności pozwalają na uznanie, że przekroczenie tego terminu było od niego niezależne i czy nie jest nadmierne.

W sprawie R. K. wskazał, że decyzja ta jest nieważna, ponieważ wprowadzono go w błąd nie informując o korzystnym wyroku Trybunału Konstytucyjnego, wg którego mógłby otrzymywać emeryturę już od lutego 2013 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego stanowisko skarżącego jest niezasadne. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał bowiem, że wskazane przez wnioskodawcę okoliczności nie mogą stanowić podstawy do merytorycznego rozpatrzenia odwołania, a niewątpliwie odwołanie zostało złożone z nadmiernym przekroczeniem terminu.

Co się zaś tyczy odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 19 września 2013 r., to przede wszystkim trzeba wskazać, że emerytura przyznana wnioskodawcy po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego w sytuacji, gdy był on uprawniony do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia. Przepisy obowiązującego prawa nie dają podstaw do przyjęcia, że w sytuacji nabycia prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, prawo do emerytury wcześniejszej wygasa. Ustawa nie posługuje się pojęciem nowej emerytury względnie nowego świadczenia. W art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia - emerytury - w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru (takie stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w uchwale z 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06, OSNP 2007/1-2/22).

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że wbrew stanowczemu przekonaniu wnioskodawcy, decyzja o przyznaniu mu prawa do emerytury została wydana w dniu 4 grudnia 2008 r., przy czym świadczenie przyznano od dnia 1 listopada 2008 r. Decyzja z dnia 14 stycznia 2009 r., na którą to powołuje się konsekwentnie R. K. dotyczyła jedynie przeliczenia emerytury. Takie przyjęcie ma natomiast decydujące znaczenie dla oceny, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. znajduje zastosowanie do sytuacji wnioskodawcy i w konsekwencji, czy przysługuje mu prawo do wypłaty zawieszony emerytury i jej wyrównania. Analiza treści uzasadnienia tego orzeczenia nie pozostawia wątpliwości, że nie znajduje on zastosowania do sytuacji wnioskodawcy. Z tego wyroku bowiem jasno wynika, że wyłącznie w stosunku do tych emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. przepis art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., jest przepisem niekonstytucyjnym, gdyż narusza on zasadę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten nakładał na osoby, które nabyły już prawo do świadczenia, skutecznie spełniając wówczas obowiązujące warunki, to jest osiągnęli wiek emerytalny i wykazali się odpowiednim stażem ubezpieczeniowym, by po raz kolejny wykazały swoje prawo do pobrania emerytury, poprzez spełnienie dodatkowego warunku to jest rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy. Natomiast wobec pozostałych osób, to jest osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., jak i po dniu 31 grudnia 2010 r., powyższy wyrok nie znajduje zastosowania. Skoro wnioskodawca nabył emeryturę w listopadzie 2008 r., to powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego, nie ma do niego zastosowania. Należy bowiem zauważyć, że w czasie nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury, warunkiem realizacji tego prawa (wypłaty emerytury) było uprzednie rozwiązanie stosunku pracy. Tym samym przepisy, które od 1 stycznia 2011 r. ponownie wprowadziły wymóg rozwiązania stosunku pracy, w istocie nie pogorszyły sytuacji wnioskodawcy.

W tym stanie rzeczy słusznie Sąd Okręgowy uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, nie ma wpływu na sytuację prawną wnioskodawcy, a tym samym nie ma on prawa do wyrównania świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację wnioskodawcy, uznając ją za bezzasadną.

R.S.